
VASTUVÕETUD TEKSTID

P8_TA(2015)0276

Srebrenica mälestamine

Euroopa Parlamendi 9. juuli 2015. aasta resolutsioon Srebrenica sündmuste mälestamise kohta (2015/2747(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma 7. juuli 2005. aasta resolutsiooni¹ ja 15. jaanuari 2009. aasta resolutsiooni² Srebrenica kohta,
  - võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni, Euroopa inimõiguste konventsiooni ning kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti sätteid, milles tunnustatakse iga inimese õigust elule, vabadusele ja turvalisusele ning mõtte-, südametunnistuse- ja usuvabadusele,
  - võttes arvesse 16. juunil 2008 Luxembourgis ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Bosnia ja Hertsegoviina allkirjastatud stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingut, mis jõustus 1. juunil 2015,
  - võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 25. mai 1993. aasta resolutsiooni 827, 9. juuli 2004. aasta resolutsiooni 1551 ja 22. novembri 2004. aasta resolutsiooni 1575,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et 11. juulil 2015 möödub 20 aastat Bosnia sõja ajal Srebrenicas ja selle ümbruses toimunud genotsiidist ja etnilisest puhastusest ning see aastapäev peaks värskelt meelde tuletama natsionalismi ja sallimatuse äärmuslikest vormidest ühiskonnale lähtuvaid ohte, mida sõjaolukord veelgi võimendab;
- B. arvestades, et 11. juulil 1995 vallutasid kindral Ratko Mladići juhitud Bosnia serblaste väed, kes tegutsesid Serblaste Vabariigi tolleagese presidendi Radovan Karadžići volitusel, Ida-Bosnia linna Srebrenica, mis ÜRO Julgeolekunõukogu 16. aprilli 1993. aasta resolutsiooniga 819 oli kuulutatud turvaliseks alaks;
- C. arvestades, et Srebrenica langemise järel mitmeid päevi väldanud veresaunas hukkasid

---

¹ ELT C 157 E, 6.7.2006, lk 468.

² ELT C 46 E, 24.2.2010, lk 111.

kindral Mladići juhitud Bosnia serblaste väed ja sõjaväestatud üksused, sealhulgas irregulaarsed politseiüksused, koheselt rohkem kui 8000 moslemi meest ja poissi, kes turvalise varjupaiga lootuses olid tulnud sellesse ÜRO kaitseüksuse (UNPROFOR) kaitse all olevasse piirkonda; arvestades, et ulatusliku etnilise puhastuse käigus küüditati piirkonnast ligi 30 000 naist, last ja vanurit, mida arvesse võttes on tegemist suurima pärast Teise maailmasõja lõppu Euroopas toime pandud sõjakuriteoga;

- D. arvestades, et Srebrenica traagilistest sündmustest jäid eluga pääsenutele sügavad emotsionaalsed haavad ning tekkisid pikalt püsivad takistused Bosnia ja Hertsegoviina rahvusrühmade poliitilisele leppimisele;
  - E. arvestades, et Srebrenica massimõrva on genotsiidiks tunnistanud nii endise Jugoslaavia asjade rahvusvaheline kriminaalkohus (EJRK) oma 19. aprilli 2004. aasta otsuses edasikaebuse kohta kohtuasjas *Prokurör v. Radislav Krstić*, kohtuasi nr IT-99-33, kui ka Rahvusvaheline Kohus (ICJ) genotsiidi vältimise ja selle eest karistamise konventsiooni kohaldamist käsitlevas kohtuasjas (*Bosnia ja Hertsegoviina v. Serbia ja Montenegro*) 27. veebruaril 2007, lk 127, § 297;
  - F. arvestades, et Bosnia serblaste väed panid Srebrenica tsiviilelanike vastu toime arvukalt Genfi konventsiooni rikkumisi, kaasa arvatud tuhandete naiste, laste ja eakate küüditamine ning väga paljude naiste vägistamine;
  - G. arvestades, et massi- ja üksikhaudade avastamiseks ja lahtikaevamiseks tehtud pingutustest hoolimata ei ole ligikaudu 1200 Srebrenica mehe ja poisi surnukehi ikka veel leitud ega tuvastatud;
  - H. arvestades, et ÜRO peasekretär tunnistab oma 1999. aasta aruandes Srebrenica langemise kohta, et ÜRO ei suutnud oma mandaati täita, seda eelkõige nn turvaliste alade kaitse osas, ning on seetõttu kaasvastutav toimunu eest;
  - I. arvestades, et EL põhineb rahumeelsel kooseksisteerimisel ja liikmesriikide kindlatahtelisel koostööl; arvestades, et Euroopa integratsiooniprotsessi üks peamisi stiimuleid on tahe vältida sõdade ja rahvusvahelise humanitaarõiguse vastaste kuritegude kordumist Euroopas;
  - J. arvestades, et 30. jaanuaril 2015 kinnitas EJRK kohtuotsused viie Bosnia serblaste armee kõrgema ohvitseri kohta, kes olid süüdi mõistetud 1995. aasta Srebrenica genotsiidis osalemise eest; arvestades, et mõned neist ohvitseridest allusid otseselt tollasele Bosnia serblaste armee juhile Ratko Mladićile, kelle üle EJRK mõistab praegu kohut kuritegude eest, mis hõlmavad ka genotsiidi;
1. mälestab ja austab kõiki endise Jugoslaavia sõdade ajal Srebrenicas toime pandud genotsiidi ja metsikuste ohvreid; avaldab kaastunnet ohvrite perekondadele, kellest paljud ei ole saanud lõplikku kinnitust oma sugulaste saatuse kohta, ja on nendega solidaarne;
  2. mõistab Srebrenicas toime pandud genotsiidi kõige karmimalt hukka; kinnitab pühalikult, et sellised koletud kuriteod ei tohi enam kunagi korduda, ja rõhutab, et teeb kõik endast oleneva, et nende kordumist takistada; lükkab tagasi genotsiidi mis tahes eitamise, pisendamise ja väärtõlgendamise;
  3. rõhutab, et Bosnia ja Hertsegoviina poliitilised esindajad peavad tunnistama

minevikku, et edukalt koos tegutseda parema tuleviku loomisel kõigi oma riigi kodanike jaoks; rõhutab naaberriikide, usujuhtide ja -asutuste, kodanikuühiskonna, kunsti, kultuuri, meedia ja haridussüsteemi tähtsat osa selles raskes protsessis;

4. rõhutab EJRK tehtud töö tähtsust ning vajadust rakendada kõiki meetmeid, mis on vajalikud selleks, et kohtuasjade ja edasikaebuste menetlemist kiirendada ning need lubamatute viivitusteta lõpule viia; kordab veel kord, et rohkem tähelepanu tuleks pöörata sõjakuritegude kohtulikule menetlemisele siseriiklikul tasandil;
5. kinnitab, et EL toetab kindlalt Bosnia ja Hertsegoviina ning kõigi Lääne-Balkani riikide Euroopa Liiduga ühinemise väljavaadet ning ühinemisprotsessi jätkamist; on kindlalt seisukohal, et piirkondlik koostöö ja Euroopa integratsiooniprotsess on parimad moodused leppimise edendamiseks ning vihkamisest ja lahkhelidest ülesaamiseks;
6. peab äärmiselt vajalikuks haridus- ja kultuuriprogrammide väljatöötamist, mis aitaksid mõista selliste hirmutegude põhjust ja tõsta teadlikkust vajadusest hoida rahu ning edendada inimõigusi ja religioonidevahelist sallivust; väljendab toetust sellistele kodanikuühiskonna organisatsioonidele nagu Srebrenica ja Žepa enklaavi emade ühendus, millel on keskne osa teadlikkuse tõstmises ja riigi kõikide kodanike leppimiseks laiemal alusel loomises;
7. väljendab kahetsust, et ÜRO Julgeolekunõukogu, kellel on peamine vastutus tagada rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilimine, ei võtnud vastu resolutsiooni Srebrenica genotsiidi mälestuseks. See on äärmiselt kahetsusväärne, kuna rahvusvaheline kriminaalkohus kui ÜRO peamine õigusorgan on teinud kindlaks, et Srebrenicas toime pandud kuriteod olid genotsiid.
8. avaldab tugevat toetust Bosnia ja Hertsegoviina ministrite nõukogu ühehäälselt vastu võetud otsuse üle kuulutada 11. juuli Bosnia ja Hertsegoviinas leinapäevaks.
9. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele, Bosnia ja Hertsegoviina valitsusele ja parlamendile, Bosnia ja Hertsegoviina üksuste valitsustele ja parlamentidele ning Lääne-Balkani riikide valitsustele ja parlamentidele.